

САНАЦІЯ МАТКИ ЯК МЕТОД ПРОФІЛАКТИКИ НЕПЛІДНОСТІ І ПІДВИЩЕННЯ ЗАПЛІДНЕНОСТІ КОРІВ

Є.Є. Розум, здобувач

В попередньому досліді нами було доведено, що найбільш поширеною причиною безрезультатного осіменіння корів, ембріональної смертності є токсичність естрального слизу внаслідок мікробного забруднення.

Наявність патогенних мікроорганізмів в матці і розвиток запалення негативно впливають на відтворювальну здатність тварин. З підвищенням важкості запального процесу ступінь впливу зростає, при цьому заплідненість у хворих корів спостерігається низькою не тільки після 1–го, але і після 2–3 осіменінь.

При відсутності своєчасного лікування післяродовий ендометрит переходить в хронічні або субклінічну форму. І навіть незначне запалення також, як і наявність в матці інфекції, за даними ряду авторів, послабляє відтворювальну здатність корів [7,12].

Враховуючи високий рівень ембріональної смертності у корів ми провели бактеріологічне дослідження цервікально–піхвового слизу у корів з багаторазовими безрезультатними осіменіннями (Таблиця 1.).

Таблиця 1.

Бактеріологічне дослідження цервікально–піхвового слизу у корів з багаторазовими безрезультатними осіменіннями.

Мікроорганізми	Кількість колоній на МПА в чашках Петрі	
	дослідна	контрольна
Staph. aureus	18	–
Staph. albus	38	10
E. coli	21	4
Str. tecalis	28	11
Str. dublis	14	–
Proteus	Дифузний ріст	18

Мікробіологічний аналіз цервікально–піхвового слизу корів показав, що у тварин, яких осіменяли 3 і більше разів спостерігається збільшення колоній Staph. aureus, Staph.

albus, E. coli, Str. tecalis, Str. dublis і Proteus по відношенню до контрольної групи. У корів осіменених один раз в астральному слизу відмічали відсутність росту на МПА Staph. aureus і Str. dublis.

Отже, найбільш поширеними збудниками неспецифічних запальних процесів в матці є стафілококи, стрептококи, кишкова паличка і протей, що співвідноситься з даними багатьох вчених [19,230].

При визначені чутливості виділеної мікрофлори до антибактеріальних препаратів було встановлено. Що стрептококи, стафілококи, кишкова паличка і протей були чутливі до йодвміщуючих препаратів та неоміцину сульфат. В зв'язку з цим ми використовували для санації матки септогель, йодофарм і неоміцин сульфат.

Результати досліджу наведенні в таблицях 2.

Таблиця 2.

Ефективність санації матки після осіменіння на показники відтворювальної здатності корів.

Показники	Групи корів			
	дослідні			Контрольна
	1–септо-гель	2–йодо-фарм	3–неоміци-ну сульфат	
1. Осіменено, гол	20	20	15	15
2. Стало тільними, гол	18	17	8	6
3. Заплідненість, %	90,0**	85,0**	53,30*	40,0
4. Індекс осіменіння	1,38	1,9	2,5	3,45
5. Період від отелення до запліднення, днів	72,5±8,9*	77,1±9,5	109,0±12,0	145,7±12,8
6. Середня кількість днів неплідності	42,5±0,3	47,1±0,4	79,0±4,2	115,7±4,2

Примітка. Р –відносної групи: *<0,1; **<0,01

Аналізуючи результати санації матки після осіменіння видно, що використання комплексних антибактеріальних препаратів сприяли заплідненню 85,0% і 90% корів, що на 31,7 і 36,7% більше ніж при введенні в порожнину матки неоміцину сульфат.

В контрольній групі, де санація матки після осіменіння не проводилась, заплідненість складала 40%, що на 13,3%, 45% і 50% менше відповідно.

Санація матки у багаторазово безрезультатно осіменених корів через 20 год після останнього осіменіння септогелем і йодофармом значно знизила індекс осіменіння до 1,38, 1,9 проти 2,51 в дослідній групі і 3,45 в контролі.

Період від отелення до запліднення при використанні септогелю і йодофарму склав $72,5 \pm 8,9$ і $77,1 \pm 9,5$, що на 36,5 і 31,9 діб менше ніж в контролі ($145,7 \pm 12,8$) ($P < 0,01$).

Відповідно і середня кількість днів неплідності мінімальною була в першій і другій дослідній групах і склала $42,5 \pm 0,3$ і $47,1 \pm 0,4$ діб на одну корову відповідно.

Таким чином, комплексні антибактеріальні препарати при введені внутришньоматково через 20 год. після осіменіння в поєднанні з тривітом який вводили внутрішньо-м'язово через 3 години після введення сперми підвищують результативність штучного осіменіння корів і покращують показники відтворної здатності.

Ефективність санації матки антибактеріальними препаратами підтверджували еколого-токсикологічним методом з використанням культури *Colpoda Steinii* на другу добу після введення препаратів.

Результати інтенсивності росту інфузорії колпода в естральному слизу наведені в таблиці 3.

Таблиця 3.

Інтенсивність росту інфузорій *Colpoda Steinii* після санації матки.

Групи корів	Піддано санації корів	Інтенсивність росту інфузорії <i>Colpoda Steinii</i> , %		
		Ріст протягом 10 хв.	1 години	Загибель
1 дослідна	20	100	80,0	20,0
2 дослідна	20	100	70,0	30,0
3 дослідна	15	60,0	-	100

З даних таблиці видно, що після застосування септогелю для санації матки, ріст інфузорії колпода відмічали протягом 10 хвилин у всіх 100% пробах, а протягом 1 години у 16 пробах або 80%. Введення після осіменіння в порожнину матки йодофарму, знизило інтенсивність росту інфузорії колпода протягом 1 години у 30% випадках, що на 10% більше ніж при введенні септогелю.

Використання для санації матки препарату неоміцину сульфат дало найменшу результативність щодо інтенсивності росту інфузорії *Colpoda Steinii*. Ріст інфузорії

сповільнився вже через 10 хвилин у 40% пробах, що свідчило про наявність токсичних речовин. Через 1 годину ріст інфузорій був повністю припинений.

Діагностика прихованої патології в статевих органах корів за 10–12 діб до наступної статевої охоти і лікування тварин в день постановки діагнозу сприяло підвищенню заплідненості. (Таблиця 4.)

Таблиця 4.

Ефективність санації матки перед осіменінням на заплідненість корів.

Групи корів	Осіменено корів	Стало тільними корів	Заплідненість, %	Різниця в заплідненості
1 дослідна – септогель	15	13	86,6	+33,3
2 дослідна – йодофарм	15	12	80	+26,7
Контрольна	15	8	53,3	

Примітка. P – відносно контрольної групи: * $<0,01$; ** $<0,001$

Введення комплексних антибактеріальних препаратів в порожнину матки корів з субклінічним ендометритом за 10–12 діб до осіменіння сприяє підвищенню заплідненості на 33,3% і 26,7%. (P $<0,001$).

Результати санації матки не залежать від використаних медикаментозних препаратів. При використанні септогелю заплідненість склала 86,6%, а при використанні йодофарму – 80%. Різниця між відсотками заплідненості склала 6,6%.

Таким чином, аналізуючи отримані результати проведених дослідів, можна стверджувати, що санація матки до або після осіменіння є ефективним методом підвищення результативності осіменіння у багаторазово безрезультатно осіменених корів, без видимих ознак запалення статевих органів. На всіх молочних фермах і в приватному секторі слід заборонити проводити штучне осіменіння корів без попередньої діагностики субклінічного ендометриту і санації матки комплексними антибактеріальними препаратами.

Висновки. Санація матки септогелем і йодофармом за 10 днів до або 20 годин після осіменіння є ефективним методом підвищення результативності осіменіння у багаторазово безрезультатно осіменених корів, без клінічних ознак запалення статевих органів. Заплідненість корів після введення в матку комплексних антибактеріальних

препаратів до осіменіння підвищилась на 26,7–33,3%, а після осіменіння на 31,7–36,7% відповідно. При цьому припинення росту інфузорій *Colpoda Steinii* відбувається після санації матки протягом 1 години лише в 20-30 % випадків.

Lucrări științifice. – Chișinău, 2008. – Vol. 19. – S. 89 – 91.